

Valsts kompensācija cietušajiem: 2026.gada I pusgada darbības rezultātīvie rādītāji

Tiesu administrācija (turpmāk – TA) atbilstoši Ministru kabineta 2022.gada 20.septembra noteikumos Nr. 585 “Tiesu administrācijas nolikums” un likumā “Par valsts kompensāciju cietušajiem” (turpmāk – likums) noteiktajam izmaksā valsts kompensāciju cietušajiem.

Valsts kompensācijas institūta mērķis ir sniegt finansiālu atbalstu personām, kuras cietušas no noziedzīga nodarījuma, tādēļ būtiska nozīme ir sabiedrības informētībai par cietušo tiesībām un pieejamajiem atbalsta mehānismiem. Ikviens ziņojums par iespējamu noziedzīgu nodarījumu var būt izšķirošs, lai nodrošinātu savlaicīgu cietušā aizsardzību, uzsāktu kriminālprocesu un piemērotu normatīvajos aktos paredzētos atbalsta pasākumus. Atklātība, savstarpēja uzticēšanās un līdzcilvēku iesaiste ir būtiski priekšnoteikumi efektīvai cietušo tiesību aizsardzībai.

Obligātie priekšnoteikumi valsts kompensācijas cietušajiem saņemšanai:

✓ uzsākts kriminālprocess;✓ persona atzīta par cietušo kriminālprocesā;✓ noziedzīgam nodarījumam noteikta kvalifikācija pēc konkrēta Krimināllikuma panta.	✓ <u>noziedzīga nodarījuma rezultātā:</u> ○ iestājusies personas nāve;○ cietušajam nodarīti smagi vai vidēja smaguma miesas bojājumi;○ aizskarta cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība;○ cietušais ir cilvēku tirdzniecības upuris;○ cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.

Valsts kompensācijas pieprasījumu TA iesniedz trīs gadu laikā pēc dienas, kad persona atzīta par cietušo vai ir uzzinājusi par faktiem, kas šai personai dod tiesības to darīt.

Bezmaksas informatīvais un psiholoģiskais atbalsts cietušajiem

 116 00 6

Tālrunis 116006 darbojas katru dienu no plkst. 12.00 līdz plkst. 22.00, tā darbību nodrošina biedrība “Skalbes”.

Biedrība “Skalbes”, izpildot deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu, nodrošina:

- emocionālā un psiholoģiskā atbalsta sniegšanu noziedzīgos nodarījumos cietušajiem;
- informatīvā atbalsta sniegšanu cietušajiem, tostarp informāciju par cietušo procesuālajām tiesībām (piemēram, par tiesībām kriminālprocesā, tiesībām uz kaitējuma atlīdzinājumu, valsts kompensāciju u.c.), pieejamajiem pakalpojumiem un cietušo atbalsta dienestiem;
- informācijas par cietušo atbalstu un tiesībām apkopošanu un uzturēšanu interneta tīmekļvietnē www.cietusajiem.lv;
- informācijas par valsts pārvaldes uzdevuma saturu, izpildes rezultatīvo rādītāju apkopošanu un publiskošanu, tai skaitā sociālajos tīklos un tīmekļvietnēs, kā arī veic pakalpojuma pieejamības veicināšanas pasākumus.

Bezmaksas informatīvais tālrunis **80001801**

TA bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas darbdienās no plkst. 8.30 līdz plkst. 17.00.

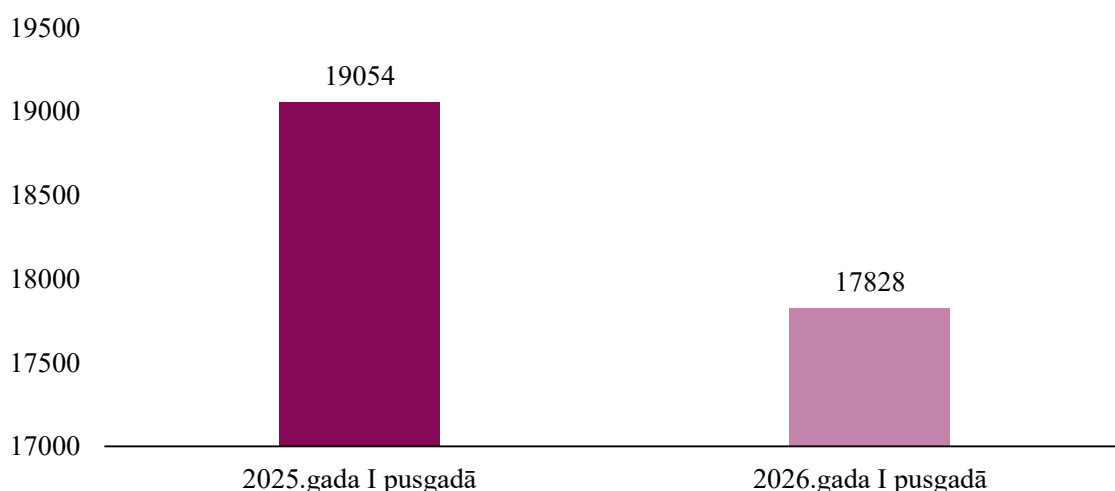
Zvanot uz bezmaksas informatīvo tālruni, var saņemt informāciju par valsts kompensācijas pieprasīšanas kārtību, tās saņemšanas nosacījumiem un pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu.

Personu skaits, kuras izmanto informatīvo bezmaksas atbalsta tālruni 2026.gada I pusgadā ir 524, kas ir par 168 mazāk nekā 2025.gada I pusgadā. Kā pamatojumu var minēt, ka kriminālprocesa ietvaros procesa virzītāji, piešķirot cietušā statusu, mērķtiecīgi iesaistās un informē personas par cietušo tiesībām, tostarp sniedz skaidrāku informāciju par valsts kompensācijas saņemšanas nosacījumiem un kārtību, izsniedz informatīvus materiālus, kā arī valsts kompensācijas pieprasījuma veidlapas.

Tāpat iedzīvotāji paši kļūst aktīvāki, iegūstot informāciju par valsts kompensāciju cietušajiem internetvidē, tostarp TA oficiālajā tīmekļvietnē www.ta.gov.lv, kā arī e-pakalpojumu portālā www.Latvija.lv, www.cietusajiem.lv vai Facebook platformā un citos informācijas kanālos.

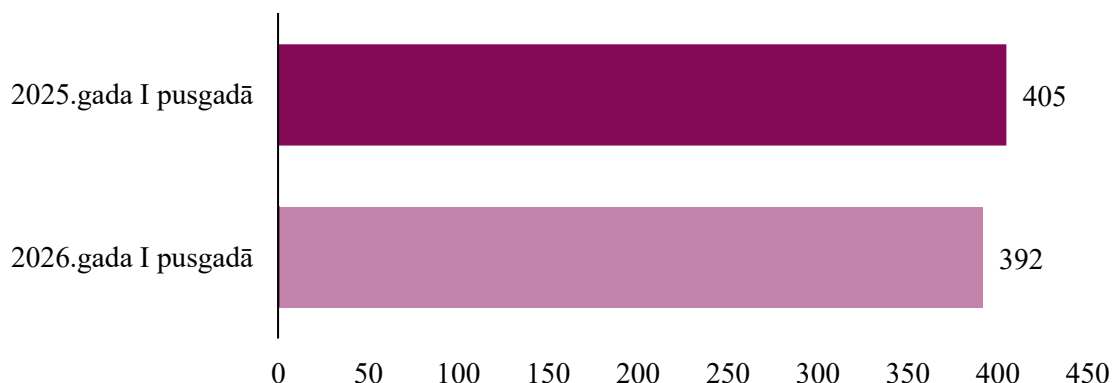

1. Reģistrētie noziedzīgie nodarījumi

2026.gada I pusgadā reģistrēto noziedzīgo nodarījumu kopskaits salīdzinājumā ar 2025. gada I pusgadu ir samazinājies par 1 226 nodarījumiem jeb 6,4 %.¹

2. Saņemtie valsts kompensācijas pieprasījumi

TA 2026.gada I pusgadā saņemti 392 valsts kompensācijas pieprasījumi, kas ir par 13 pieprasījumiem jeb 3,21% mazāk kā 2025.gada I pusgadā. Salīdzinot ar 2025.gada I pusgadu, ir samazinājies gan reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits, gan samazinājies valsts kompensācijas

¹ Dati par reģistrētiem noziedzīgiem nodarījumiem no Informācijas centra “Sodu reģistra datu noliktavas sistēma”.

pieprasījumu skaits. Jāņem vērā, ka valsts kompensācija cietušajiem pienākas tikai par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem, tātad noziedzīga nodarījuma esamība nedod automātiskas tiesības saņemt valsts kompensāciju. Līdz ar to ne par visiem reģistrētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tiek iesniegts valsts kompensācijas pieprasījums.

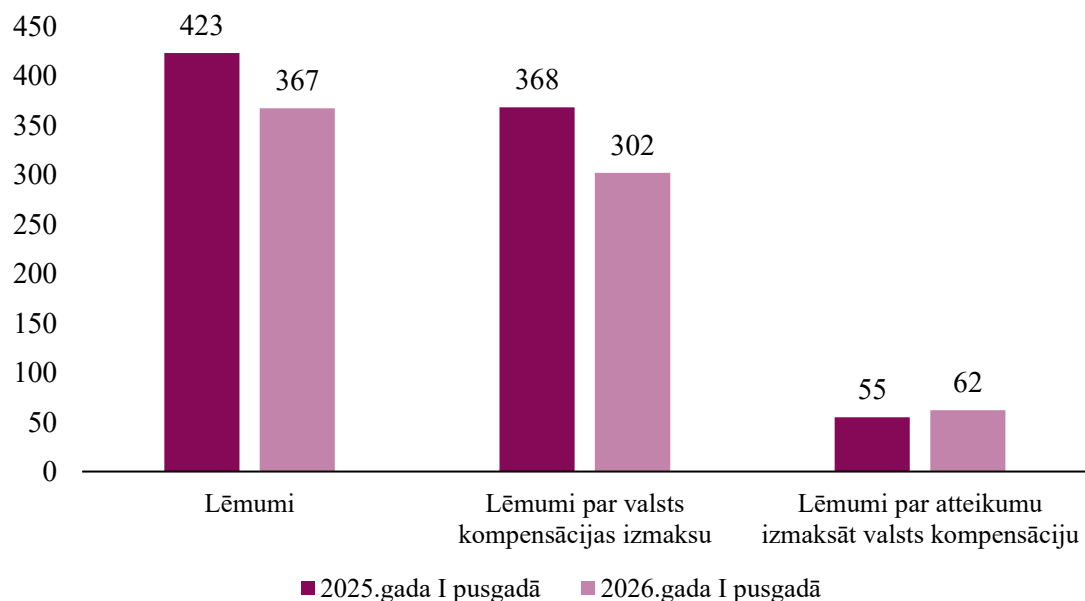
Valsts kompensācijas pieprasījumu skaitā ir ieskaitāmi arī tie valsts kompensācijas pieprasījumi, kurus iesniedz tie cietušie, kuriem saskaņā ar likumu nav pamata izmaksāt valsts kompensāciju, piemēram, nav iestājušās likumā noteiktās sekas, noziedzīgs nodarījums izdarīts ārpus Latvijas Republikas teritorijas, kriminālprocesā pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu sakarā ar to, ka nav noziedzīga nodarījuma sastāva u.c.

2025.gada I pusgadā šķietami tika izdarīts pieņēmums, ka valsts kompensācijas pieprasījumu skaits izteikti pieaugs sakarā ar likuma grozījumiem, kas paredz paplašināt personu loku, kurām ir tiesības saņemt valsts kompensāciju, proti, tā pienākas arī par tādiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kas izdarīti aiz neuzmanības. Turpretī no 2026.gada I pusgada datiem secināms, ka grozījumu spēkā stāšanās būtiski neietekmēja iesniegto valsts kompensācijas pieprasījumu skaitu.

Valsts kompensācijas pieprasījumu, kā arī zvanu uz bezmaksas informatīvo tālruni skaita samazinājums var būt pamatojams ar TA 2025.gada 24.novembrī uzsākto informatīvo kampaņu “Atbalsts, uz kuru var paļauties”, kuras mērķis ir informēt un izglītēt sabiedrību par valsts kompensāciju, kas pienākas personai, ja tā cietusi noziedzīgā nodarījumā. Kampaņas ietvaros plaši tika izplatīta informācija sociālajos medijos, tostarp izvietotas reklāmas, notikušas radio intervijas “Latvijas Radio 1” un “Radio SWH”, kurās iedzīvotājiem tika izstāstīts par tiesībām uz valsts kompensāciju. Tāpat ar TA nodarbināto iesaisti 2026.gada I pusgadā nodrošināta dalība Tieslietu ministrijas rīkotajā sabiedrības informēšanas un profesionālās pilnveides semināru cikla pasākumā “Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība un valsts kompensācija cietušajiem”, kuras laikā tika novadīti 7 semināri dažādās Latvijas pilsētās (Sigulda, Ventspils, Liepāja, Jēkabpils, Daugavpils, Valmiera, Alūksne), kuros pasākuma dalībnieki tika informēti, tai skaitā, par valsts kompensācijas jautājumiem.

Lai gan valsts kompensācijas pieprasījumu skaita samazinājums ir salīdzinoši mazs, sākotnēji tika pieļauts, ka sabiedrības informēšanas aktivitātes varētu ievērojami palielināt iesniegto valsts kompensācijas pieprasījumu skaitu, taču 2026.gada I pusgada rādītāji zināmā mērā liecina, ka sniegtā informācija tieši pretēji – veicināja iedzīvotāju izpratni par valsts kompensācijas saņemšanas priekšnoteikumiem. Līdz ar to iedzīvotāji biežāk izvērtēja savu atbilstību noteiktajiem kritērijiem pirms vēršanās TA.

3. Pieņemtie lēmumi par valsts kompensāciju

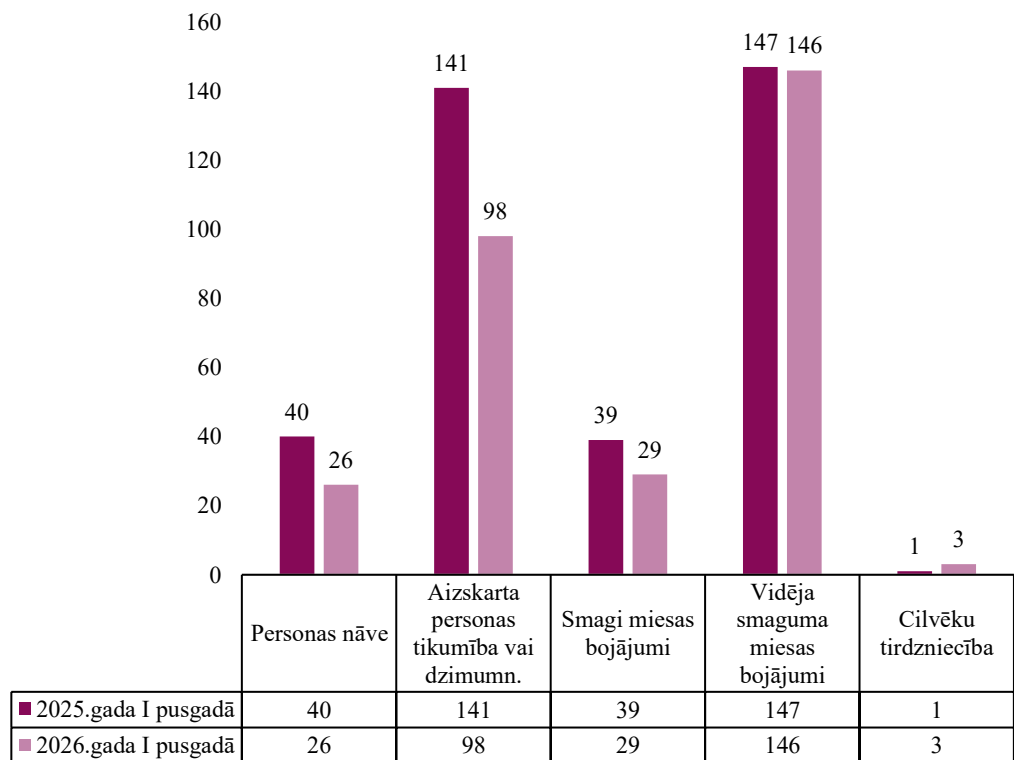
2026.gada I pusgadā pieņemti 302 lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu – par 66 lēmumiem (17,93 %) mazāk nekā 2025.gada I pusgadā un 62 lēmumi par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju – par 7 lēmumiem (12,73 %) vairāk kā 2025.gada I pusgadā. Kopējais pieņemto lēmumu skaits 2026.gada I pusgadā salīdzinājumā ar 2025.gada I pusgadu ir samazinājies par 56 lēmumiem.

Nemot vērā, ka 2026. gada I pusgadā valsts kompensācijas pieprasījumu skaits ir mazāks nekā attiecīgajā periodā 2025. gadā, ir likumsakarīgi, ka arī pieņemto lēmumu skaits 2026. gada I pusgadā ir samazinājies.

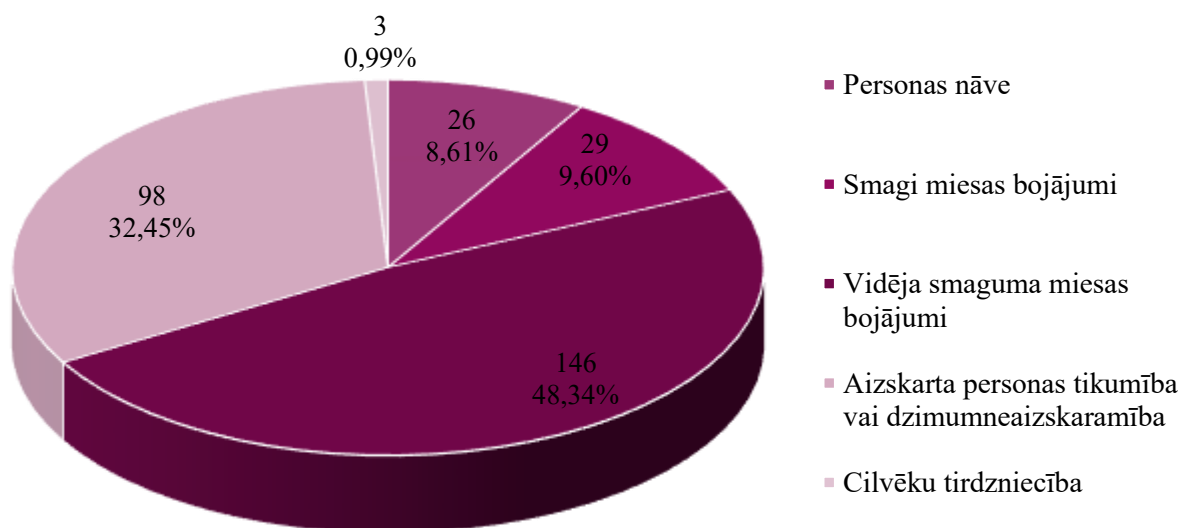
Kā iepriekš pārskatā norādīts, cietušajam ir tiesības saņemt valsts kompensāciju kriminālprocesā par tādu noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts aiz neuzmanības un kura dēļ iestājusies kāda no likumā minētajām sekām, 2026. gada I pusgadā ir pieņemti seši lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu par aiz neuzmanības izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kura rezultātā aiz neuzmanības iestājusies personas nāve, cietušajam nodarīti vidēja smaguma vai smagi miesas bojājumi.

4. Pieņemtie lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu atbilstoši noziedzīgā nodarījuma sekām

	2025.gada I pusgadā (skaits)	2026.gada I pusgadā (skaits)	pieaugums/samazinājums (skaits)	pieaugums/samazinājums (%)
Pieņemti lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu (kopā)	368	302	-66	-17,93%
Personas nāve	40	26	-14	-35,00%
Aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	141	98	-43	-30,50%
Smagi miesas bojājumi	39	29	-10	-25,64%
Vidēja smaguma miesas bojājumi	147	146	-1	-0,68%
Cilvēku tirdzniecība	1	3	+2	+200,00%

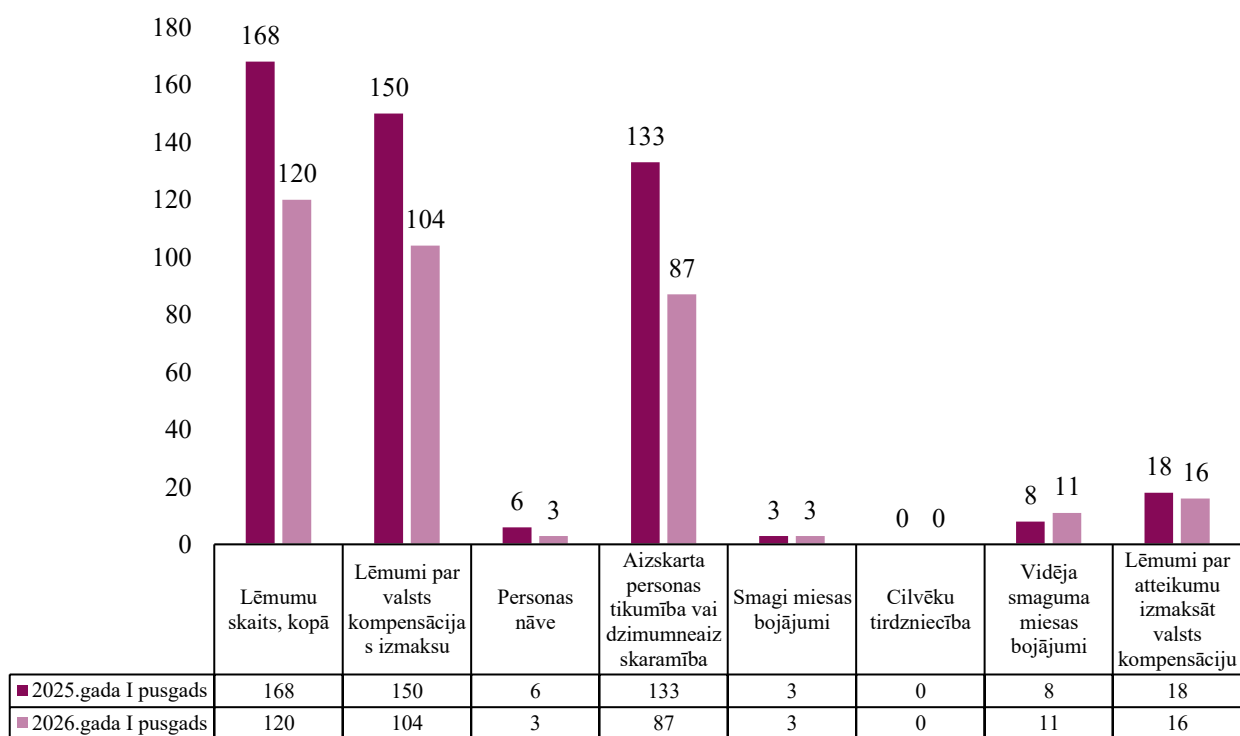

Pieņemtie lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu cietušajiem pēc noziedzīgā nodarījuma sekām 2026.gada I pusgadā

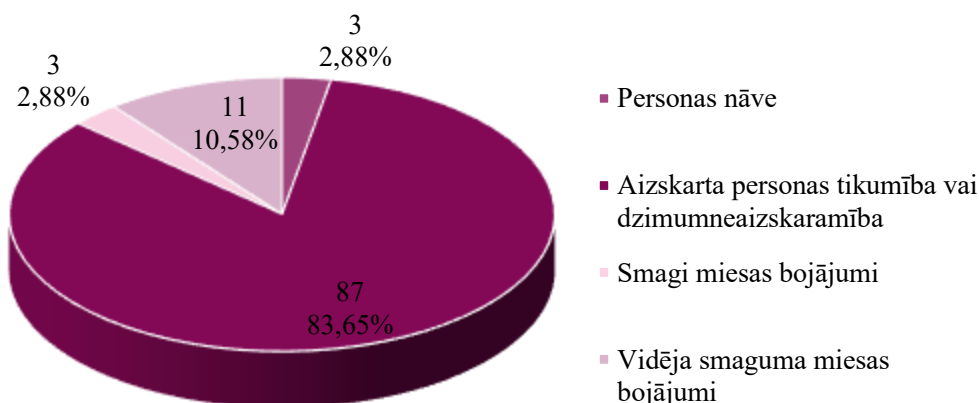
5. Saņemtie valsts kompensācijas pieprasījumi un pieņemtie lēmumi par valsts kompensāciju nepilngadīgajiem cietušajiem

	2025.gada I pusgadā (skaits)	2026.gada I pusgadā (skaits)	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Valsts kompensācijas pieprasījumi	129	106	-23	-17,83%
Lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu un atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju	168	120	-48	-28,57%
Lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu, kopā	150	104	-46	-30,67%
t.sk. personas nāve	6	3	-3	-50,00%
t.sk. aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	133	87	46	-34,59%
t.sk. smagi miesas bojājumi	3	3	0	0
t.sk. vidēja smaguma miesas bojājumi	8	11	3	+37,50%
t.sk. cilvēku tirdzniecība	0	0	-	-
Lēmumi par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju	18	16	-2	-11,11%

Salīdzinājumā ar 2025.gada I pusgadu 2026.gada I pusgadā par 30,67 % ir samazinājies nepilngadīgajiem cietušajiem pieņemto lēmumu par valsts kompensācijas izmaksu skaits.

**Pieņemtie lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu nepilngadīgajiem cietušajiem
pēc noziedzīgā nodarījuma sekām 2026.gada I pusgadā**

Gadījumos, kad ir aizskarta nepilngadīgā tikumība un dzimumneaizskaramība, kopējais pieņemto lēmumu skaits par valsts kompensācijas izmaksu 2026.gada I pusgadā salīdzinājumā ar 2025.gada I pusgadu ir samazinājies par 46 lēmumiem jeb 30,67%.

No visiem pieņemtajiem lēmumiem 87 lēmumi jeb 83,65 % pieņemti par valsts kompensācijas izmaksu nepilngadīgajiem cietušajiem, kuri cietuši no noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, proti, tā joprojām ir dominējošā daļa no visiem pieņemtajiem lēmumiem, kas attiecas uz nepilngadīgajiem. Šī tendence vairākus pārskata periodus pēc kārtas liecina, ka noziedzīgi nodarījumi pret nepilngadīgo tikumību un dzimumneaizskaramību joprojām veido lielāko daļu gadījumu, kuros nepilngadīgie saņem valsts kompensāciju. Tas uzsvēr nepieciešamību turpināt preventīvos pasākumus bērnu aizsardzībai, īpašu uzmanību pievēršot drošībai digitālajā vidē un savlaicīgai noziedzīgu nodarījumu atklāšanai.

Vienlaikus kopējā pieņemto lēmumu skaita samazināšanās pati par sevi neliecina par noziedzīgu nodarījumu skaita izmaiņām, jo lēmumu skaitu var ietekmēt dažādi faktori, tostarp iesniegto valsts kompensācijas pieprasījumu skaits, kriminālprocesu virzība un to izskatīšanas ilgums, kā arī laiks no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdz valsts kompensācijas pieprasījuma iesniegšanai. Tādēļ konstatētā tendence vērtējama kopsakarā ar citiem noziedzības un cietušo atbalsta sistēmas rādītājiem.

6. Valsts kompensācijas izmaksas apmēri

2026.gada 19.maijā stājās spēkā likuma grozījumi, kas precizē valsts kompensācijas saņemšanas nosacījumus un paredz lielāku finansiālu atbalstu noziegumos cietušajiem, tostarp veiktas izmaiņas, nosakot maksimālo valsts kompensācijas apmēru.

Personai, kas par cietušo ir atzīta līdz 2026.gada 18.maijam, valsts kompensācijas maksimālais apmērs ir Latvijas Republikā noteiktas piecas minimālās mēneša darba algas, savukārt personai, kas par cietušo atzīta no 2026. gada 19. maija – sešas minimālās mēneša darba algas.

Noziedzīga nodarījuma sekas	Persona atzīta par cietušo 2026.gadā līdz 18.maijam	Persona atzīta par cietušo no 2026. gada 19.maija
• iestājusies personas nāve.	3900	4680
• cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi; • noziedzīgs nodarījums kvalificēts kā izvarošana vai seksuāla vardarbība; • aizskarta nepilngadīgā cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība; • cietušais ir tirdzniecības upuris.	3510	4212
• nepilngadīgajam cietušajam nodarīti vidēji smagi miesas bojājumi; • nepilngadīgais cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.	2730	3276
• cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi; • aizskarta cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība; • vai cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.	1950	2340

2026.gada I pusgadā kopējais izmaksātās valsts kompensācijas apmērs – 1 180 908,51 *euro*.

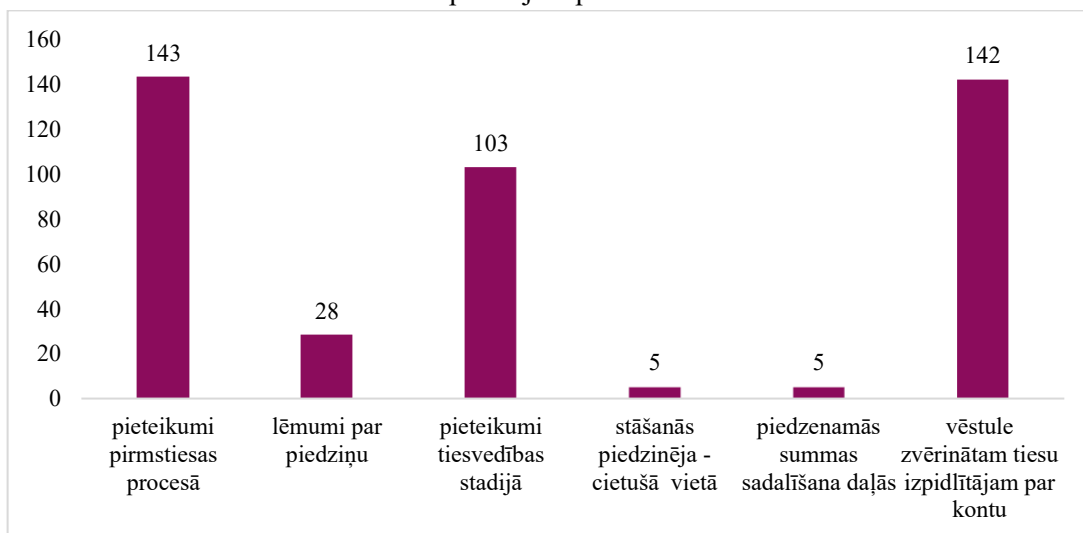
7. Cietušajam izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa

Izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa no noziedzīga nodarījuma izdarītājiem tiek īstenota:

- kriminālprocesa ietvaros;
- stājoties cietušā vietā izmaksātās valsts kompensācijas summas vai tās daļas apmērā (ja valsts kompensācija izmaksāta pēc kriminālprocesa pabeigšanas);
- administratīvā procesa kārtībā, t.i. TA pieņemot lēmumu (administratīvais akts).

Lai īstenotu piedziņu, TA 2026.gada I pusgadā nosūtījusi kopsummā 426 vēstules, t.sk.:

- pieteikumi pirmstiesas procesā - 143
- lēmumi par piedziņu – 28
- pieteikumi tiesvedības stadijā – 103
- stāšanās piedzinēja (cietušā) vietā – 5
- piedzenamās summas sadalīšana daļās – 5
- vēstule zvērinātam tiesu izpildītājam par kontu – 142

2026.gada I pusgadā valsts budžetā atgūti valsts kompensācijās cietušajiem izmaksātie līdzekļi **231 931,07 euro** apmērā, kas, salīdzinot ar 2025.gada I pusgadu (238 997,12 euro), ir samazinājušies par 7 066,05 euro (-2,96 %), kas skaidrojams šādi:

1) Atgūto līdzekļu apmēru var ietekmēt tas, ka zvērināti tiesu izpildītāji piespiedu izpildes procesā valsts kompensācijas atmaksai paredzētos maksājumus nereti pārskaita uz Valsts kases kontu LV38TREL1060991239300, nevis uz TA kontu LV05TREL819045814800B. Valsts kompensācijas cietušajiem nodaļai nav pieejamas tiesības skatīšanas režīmā kontrolēt ienākošos maksājumus LV38TREL1060991239300. Tādēļ pārskata periodā atgūto līdzekļu uzskaitē var neatspoguļot visu faktiski piedzītās summas apjomu.

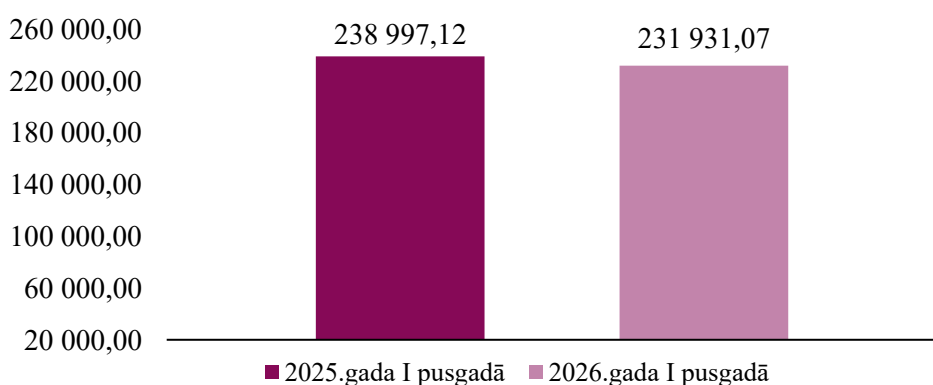
2) Viens no faktoriem, kas var ietekmēt piedziņas efektivitāti, ir tas, ka parādnieki mēdz izmantot ārvalstu maksājumu iestāžu kontus (piemēram, Revolut), kā arī citus kontus ārvalstu finanšu iestādēs, kas var apgrūtināt parādnieka finanšu līdzekļu identificēšanu un piedziņas veikšanu.

3) 2026.gada 1.jūlijā stājās spēkā nozīmīgi grozījumi Civilprocesa likumā, kas paredz pilnībā automatizēt saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā. Līdz ar to izmaiņas parādu piedziņas procesā var ietekmēt gan piedziņas procesu ilgumu, gan atgūto līdzekļu plūsmu konkrētā pārskata periodā.

4) Izmaksātās valsts kompensācijas atmaksas atgūšanu būtiski ietekmēt apstākļi, ka daļai parādnieku vienlaikus tiek veikta citas veicamās piedziņas, piemēram, uzturlīdzekļu parāda piedziņa, kurai piespiedu izpildes procesā ir prioritārs raksturs. Tādējādi parādnieka rīcībā esošie naudas līdzekļi vispirms tiek novirzīti prioritāro saistību segšanai.

5) Tiesas arvien biežāk pieņem lēmumus, ar kuriem izmaksātā valsts kompensācijas tiek sadalīta termiņos uz vienu gadu, līdz ar ko personas atmaksā izmaksāto valsts kompensāciju pa daļām nevis atmaksā vienreizējā maksājumā. Pie kam novērots, ka tiesas neiesniedz izpildu rakstu piespiedu izpildei līdz sadalītā termiņa beigām arī tajos gadījumos, ja parādnieks nepilda maksājuma grafiku.

2025.gada I pusgads	2026.gada I pusgads	Salīdzinājums EUR	%
238 997,12	231 931,07	-7066,05	-2,96

2026.gada I pusgadā cietušajiem izmaksāto valsts kompensācijas līdzekļu piedziņa

Mēnesis	Piedzītā summa 2025.gadā (euro)	Piedzītā summa 2026.gadā (euro)	Salīdzinājums +/-	Vidējā piedzītā summa 2025.gadā mēnesī (euro)	Vidējā piedzītā summa 2026.gadā mēnesī (euro)	Salīdzinājums +/-
Janvāris	27324,01	22886,62	- 4437,39	128,28	104,51	-23,77
Februāris	23824,23	28605,98	+4781,75	122,81	136,22	+13,41
Marts	51732,38	57057,87	+5325,49	217,36	196,75	-20,61
Aprīlis	42140,23	41277,71	-862,52	180,86	165,11	-15,75
Maijs	43358,84	41262,30	-2096,54	199,81	197,43	-2,38
Jūnijs	50617,43	40840,59	-9776,84	224,97	165,35	-59,62
Kopā	238 997,12	231 931,07	-7066,05	181,06	162,76	-18,30

2026.gada I pusgadā martā budžetā piedzīta lielākā summa mēnesī 57057,87 euro, mazākā budžetā piedzītā summa 2026.gada I pusgadā ir janvārī 22886,62 euro. Vidēji 2026.gada I pusgadā mēnesī budžetā valsts kompensācijas atmaksai piedzīti līdzekļi 162,76 euro apmērā, kas, salīdzinot ar 2025.gada I pusgadu, kad vidēji mēnesī tika piedzīti 181,06 euro, ir samazinājusies par 18,30 euro.

Valsts kompensācijas cietušajiem nodaļas vadītāja

I.Ozola

Informācija apkopota 21.08.2026.

R.Pārurga, reate.parurga@ta.gov.lv

B.Siliņa, betija.silina@ta.gov.lv